

Sivistyspalveluiden vuoden 2023 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2024 - 25

Sivistyslautakunta 20.09.2022 § 59

Valmistelija

sivistysjohtaja Antti Jokikokko, puh. 044 740 1301

Kunnanhallitus on päättänyt kokouksessaan 5.9.2022 § 166 talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2024-25 laadintaohjeista sekä koko kunnan talouden raamista. Talousarvion 2023 ja taloussuunnitelmavuosien 2024 – 2025 raamin pohja-aineistoksi palvelualueet ovat toimittaneet esitykset toiminnallisiksi muutoksiksi.

Kunnanhallituksen mukaan ensi vuodelle palvelualueet ovat listanneet toiminnallisia muutoksia, joista kertyisi voimassa olevaan talousarvioon nähden n. 1,6 milj. (luvussa ei sotesta aiheutuvat muutokset). Tämän lisäksi tulevat palkkojen sopimuskorotuksista tulevat lisäykset n. 1,7 milj. ja 0,5 milj. muutos eläkemenoperusteiden maksun muuttumisesta tasausmaksuksi. Näitä muutoksia tulisi kompensoida -0,7 milj. euron sovituilla PTS-ohjelman erillä. Toimintakatteen kasvu näillä lisäyksillä muodostuisi n. 6,5 %:iin. Tulosta jää rasittamaan joukko kustannuksia, joita ei pystytä sopeuttamaan soten poistuttua. Tuloksesta olisi kuitenkin muodostumassa pitkstä aikaa talousarvion laadintavaiheessa ylijäämäinen. Myös kumulatiivinen tulos säilyisi ylijäämäisenä. Taloussuunnitelmavuosilla tilanne muuttuisi, vaikka toimintakatteen kasvua ei sallittaisi 2,5 %:a enempää. Lisäys kattaisi käytännössä vain tulevat palkankorotukset. Kummatkin vuodet painuvat n. -2,5 milj. euroa pakkaselle, kun tulopohjasta poistuu vanhojen vuosien verotilitysten vaikutukset. Tämän vuoksi vuoden 2023 toimintakatetason asetannasta kumuloituviiin vaikutuksiin tulee suhtautua pidättyvästi.

Kunnanhallituksen hyväksymä raami ja laadittava talousarvio sisältää seuraavat reunaehdot:

- Tuloveroprosentti (kunnallisvero) on lukittu edellisenä vuonna sote-uudistuksesta johtuen.
- Toimintakatteeksi muodostuu n. 59,9 milj. euroa vuodelle 2023.
 - o Toimintakatteesta sivistyspalveluiden osuus 40,46 milj.€.
- Talousarvioon ja suunnitelmavuosille sisällytetään talouden pitkän tähtäimen suunnitelmassa (PTS valtuusto 14.12.2020) sovitut toimenpiteet.
- Vuosikatetaso laaditaan talousarvioon ja suunnitelmavuosille niin, että sillä katetaan keskimäärin 80 % investoinneista (strateginen tavoitetaso säilytetään). Tavoitteena on lainamäärän kasvua hillitsevä vaikutus.
- Taseeseen toteutettavien investointien taso asetetaan vuoden 2023 osalta enintään 7,0 milj. euroon ja suunnitelmavuosilla yht. 10,1 milj. euroon. Investointitasoa tulee alentaa, mikäli vuosikatetaso ei ole riittävä.
- Tavoite asukaskohtaisen velkamäärän jäämisestä alle kuntien keskiarvon säilytetään (vuonna 2021 velka kunnassa 3480 €/asukas ja kunnat keskimäärin 3444 €).
- Toimitilainvestointeja varaudutaan toteuttamaan leasing- ja vuokrakohteina noin 8,0 milj.eurolla vuonna 2023 ja suunnitelmavuosina keskimäärin noin 36 milj. euro

Talousarvio on kunnanhallituksen käsittelyssä 14-15.11.2022 ja valtuustossa 19.12.2022. Tätä ennen lautakunnat tekevät esityksensä

talousarviosta. Sivistyslautakunta tekee esityksen sivistyspalveluiden vuoden 2023 talousarviosta lokakuun kokouksessaan.

Sivistyspalveluiden talousarvioon vaikuttaa toiminnan muutokset sekä yleisesti kohonnut hintataso (esim. kuljetukset, sähkö). Keskeisimmät talousarvion laadintaan vaikuttavat tarpeet sivistyspalveluissa ovat seuraavat:

- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen mahdollinen alentuminen ja palvelusetelin arvioitua suuremmat kustannukset.
- Tarve lisätä erityisopetusta ja oppilaanohjausta sekä vahvistaa ohjaajaresurssia.
- Kuraattoripalveluiden siirtyminen hyvinvointialueelle.
- Oppivelvollisuuden laajeneminen ja maksuton II aste. Toinen aste (mm. lukiokoulutus) siirtyy portaittain maksuttomaksi vuosina 2021 - 23.
- Uusien hankkeiden omarahoitusosuudet. Sivistyspalveluissa on käynnistynyt useita uusia hankkeita. Näissä hankkeissa on valtionavustuksen lisäksi kunnan omarahoitusosuus, joka on sisällytettävä talousarvioon.
- Kustannustason noususta aiheutuvat määrärahalisäykset: esim. koulutarvikkeet, koulukuljetukset ja sähkö.
- Palkankorotukset ja palkan sivukulujen muutokset.

Investointien osalta sivistyspalveluiden vuoden 2023 merkittävin investointikohde on palloiluhallihanke. Varsinainen halli on tarkoitus toteuttaa yksityisellä rahoituksella, mutta kunta vastaa alueen perustamisen kustannuksista.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: tiedoksi saatettavista asioista ei ole tarpeen tehdä ennakoarviointia.

Päätösehdotus Sivistyslautakunta merkitsee tietoonsa saatetuksi kunnanhallituksen antaman käyttötalouden ja investointien raamin vuodelle 2023 ja käy sivistyspalveluiden talousarviolaadintaa ohjaavan keskustelun.

Päätös Hyväksyttiin

Sivistyslautakunta 25.10.2022 § 68
778/02.02.00/2022

Valmistelija sivistysjohtaja Antti Jokikokko, puh. 044 740 1301

Talousarvion valmistelua on jatkettu kunnanhallituksen antaman raamin ja sivistyslautakunnassa käydyn keskustelun pohjalta. Talousarviovalmistelua on tehty tulosalueilla ja johtoryhmä on ohjannut valmistelua.

Keskeiset muutokset ja tarpeet talousarviovalmistelun taustalla ovat seuraavat:

Lasten ja nuorten määrä

Syntyvyys on ollut Siilinjärvellä laskeva vuodesta 2014 lähtien. Vuoden 2022 osalta on kuitenkin havaittavissa pientä kasvua syntyvyydessä. Toistaiseksi lasten määrän vähentyminen on näkynyt ennen kaikkea varhaiskasvatuksessa. Opetuspalveluissa lasten määrän vähentyminen näkyy merkittävässä määrin vasta vuosina 2025–30. Lasten määrän vähentyessä varhaiskasvatuksen asiakaspaikkojen määrää on vähennetty ja tullaan jatkossakin vähentämään palvelutarvetta vastaavasti.

Lasten ja nuorten tuen tarve

Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa on selkeästi havaittavissa se, että tuen tarpeisten lasten ja nuorten määrä on kasvanut. Kyseessä on valtakunnallinen ilmiö. Varhaiskasvatuksen osalta tähän kehitykseen on vastattu valtakunnallisesti niin, että 1.8.2022 alkaen varhaiskasvatustalouteen on sisällytetty säännös lapsen oikeudesta tehostettuun ja erityiseen tukeen. Siilinjärven kunta on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtionavustusta tehostetun ja erityisen tuen järjestämiseen varhaiskasvatuksessa vuosina 2022 – 23. Perusopetuksen osalta vuoden 2023 talousarviolla vahvistetaan erityisopetuksen ja oppilaan ohjauksen resursseja. Nuorisotyön talousarvio sisältää kuntarahoitusosuuden Wörtti-hankkeeseen, jolla vastataan toisen asteen opiskelijoiden tuen tarpeen lisääntymiseen.

Tilapäistä suojelua hakevat ukrainalaiset

Siilinjärvelle on saapunut merkittävässä määrin tilapäistä suojelua hakevia ukrainalaisia. Talousarviossa on varauduttu lasten varhaiskasvatus- ja valmistavan opetuksen tarpeisiin. Lisäksi aikuisille on varauduttu opettamaan suomen kieltä kansalaisopiston toimesta.

Vapaa-aikapalveluiden keskeiset muutokset

Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen

Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen vaikuttaa merkittävästi sivistyspalveluiden toimintaan. Talousarviovuoden aikana tulee huolehtia siitä, että muutoksen jälkeenkin käytössä on saumattomat yhteistyön muodot, joilla tuetaan lapsia ja nuoria.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen

Sisäilmaongelmat ovat yksi keskeinen haaste sivistyspalveluiden palvelualueella. Talousarviossa on varauduttu jatkamaan nykyisten viipaletilojen vuokraamista ja lisäksi on varauduttu viipaletilan hankkimiseen Suininlahden koulun käyttöön. Talousarviovuoden aikana aloitetaan Siilinkosken päiväkodin, Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakennushankkeet.

Keskeiset talouden muutokset

Ulkoisen tulokertymä säilyy sivistyspalveluissa lähes ennallaan. Sivistyspalveluiden ulkoiset toimintamenot kasvavat 2 089 000 euroa. Merkittävimmin kasvaa henkilöstökulut (n. 1 508 000 €). Lisäksi kasvua on palvelunostoissa ja ostoissa. Vuokratulot alenevat.

Investoinnit

Sivistyspalveluiden investointien loppusumma on 858 000 €. Merkittävin investointikohde on Ahmon urheilualueen muutosrakentaminen, jolla varaudutaan uuden palloiluhallin rakentamiseen.

Liitteessä on esitetty sivistyspalveluiden talousarvioasiakirjan palvelu- ja tulosaluekohtaiset tavoitteet ja toiminnan muutokset, talousarvion investointiosan hankkeet eriteltyinä, hanketavoitteet sekä palvelualue ja tulosaluekohtaiset euromääräiset talousarvioesitykset.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: Talousarvioesitys on laadittu kuntastrategian pohjalta. Sivistyspalveluissa painottuu strategian hyvinvoiva arki – kokonaisuus. Esitys sisältää merkittäviä resurssillisäyksiä, joilla parannetaan kuntalaisten hyvinvointia ja vastataan lisääntyneeseen tuen tarpeeseen (esim. perusopetuksen erityisopetus ja oppilaanohjaus, liikuntaneuvonta, nuorisotyön uudet toimintamuodot).

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta hyväksyy sivistyspalveluiden talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2024 - 25 liitteen mukaisesti ja esittää talousarvion hyväksymistä kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin seuraavalla lisäyksellä: Kokouksen kuluessa Juha Kinnunen esitti, että opetuspalveluiden talousarvioon lisätään määräraha tuntikehyksen kasvattamiseen, jotta opetusta voidaan antaa asetuksessa määrättyä minimitasoa enemmän. Opetusta tulee antaa koko perusopetuksen aikana vähintään kaksi tuntia yli säädetyn. Sivistyslautakunta hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että asiantuntijoina kokouksessa tämän pykälän käsittelyn ajan oli kansalaisopiston rehtori Anita Heino, varhaiskasvatusjohtaja Sinikka Hyvärinen, liikuntatoimenjohtaja Timo Hyötyläinen, nuoriso- ja kulttuuritoimenjohtaja Tuula Pärnänen ja kirjastotoimenjohtaja Jarkko Nevalainen.